

GENERATYVINIO DIRBTINIO INTELEKTO ĮRANKIŲ NAUDOJIMO MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO STUDIJŲ PROCESU TVARKA

1. Generatyvinio dirbtinio intelekto (toliau – GDI) įrankių naudojimo Mykolo Romerio universiteto studijų procese tvarka (toliau – Tvarka) nustato bendro pobūdžio taisykles Mykolo Romerio universiteto (toliau – Universiteto) studentams ir klausytojams dėl GDI įrankių naudojimo atliekant užduotis, rengiant rašto ir baigiamuosius darbus, o dėstytojams – gaires, kurios padėtų įvertinti GDI panaudojimo studijose galimybes ir su tuo susijusias rizikas bei stebėti, kontroliuoti ir užtikrinti akademinį sąžiningumą studentams naudojant GDI įrankius atliekant užduotis, rengiant rašto ir baigiamuosius darbus.
2. Universiteto akademiniai padaliniai turi vadovaujantis šia Tvarka atnaujinti rašto ir baigiamųjų darbų rengimo ir gynimo metodinius reikalavimus. Atsižvelgiant į Universiteto akademinį padalinį vykdomų studijų specifiką, jie gali nusistatyti ir griežtesnio pobūdžio reikalavimus nei nurodoma šioje Tvarkoje.
3. Tvarka parengta remiantis šiais tarptautiniais dokumentais, gairėmis ir rekomendacijomis: Europos Komisijos *Dirbtinio intelekto (DI) ir duomenų naudojimo mokymo ir mokymosi srityje etikos [gairėmis](#) pedagogams* (2022), Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (UNESCO) *Generatyvinio dirbtinio intelekto švietime ir moksliniuose tyrimuose [gairėmis](#)* (2023), Amerikos psichologijos asociacijos (APA) *rekomendacijomis dėl ChatGPT pateiktų citavimo*. Siekiant formuoti bendrą etišką GDI įrankių naudojimo praktiką aukštosiose mokyklose, rengiant Tvarką taip pat buvo remiamasi kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų rekomendacijomis dėl GDI įrankių naudojimo studijose (Vilniaus universiteto Verslo mokyklos *Dirbtinio intelekto naudojimo akademinuose darbuose [nurodymai](#)*, 2023; ISM Vadybos ir ekonomikos universiteto *Gairės generatyvinio dirbtinio intelekto naudojimui mokymo, mokymosi veikloje ir studentų vertinime*, 2023) ir citavimo (Kauno technologijos universiteto bibliotekos internetinis [leidinys](#) *Kaip cituoti šaltinius ir parengti literatūros sąrašą. ISO 690:2021*), bei Lietuvos studentų sąjungos [rekomendacijomis](#) aukštosioms mokykloms dėl akademinio sąžiningumo užtikrinimo (*Akademinis sąžiningumas ir dirbtinis intelektas: rekomendacijos*. Lietuvos studentų sąjunga, 2024).

Gairės Universiteto studentams ir klausytojams

4. Studentas ar klausytojas (toliau – studentas) gali pasitelkti GDI įrankius dalyko užduoties atlikimui tik tais atvejais, kai dalyko dėstytojas užduoties formuluotėje nurodo tokią galimybę.
5. Rengdamas savo rašto ar baigiamąjį darbą, GDI įrankius (pvz., Open AI ChatGPT, ar kitus) ir (ar) jų sugeneruotą turinį studentas gali naudoti informavęs studijų dalyko dėstytoją ar baigiamojo darbo vadovą.
6. Prieš naudojant GDI įrankius rengiant rašto ar baigiamąjį darbą, studentui rekomenduojama pasikonsultuoti su studijų dalyko dėstytoju ar baigiamojo darbo vadovu dėl tokių įrankių naudojimo poreikio, įrankio pasirinkimo, naudojimo tikslų ir apimties.
7. Rengdamas savo rašto ar baigiamąjį darbą studentas gali naudotis GDI įrankiais informacijos paieškai atlikti, sudėtingam ir kompleksiskam problemos ar uždavinio turiniui išsiaiškinti, taip pat teksto kalbai ar stiliui koreguoti. Apie naudojimąsi konkrečiais GDI įrankiais, panaudojimo tikslus ir apimtį turi būti nurodoma rašto ar baigiamojo darbo įvadinėje dalyje.

8. Rengdamas savo rašto ar baigiamąjį darbą, studentas GDI įrankių generuojamą turinį gali naudoti kaip papildomą, o ne pagrindinį mokslinį informacijos šaltinį, būtinai derinant su recenzuojamais patikimais moksliniais šaltiniais.

9. Studentas turi aiškiai nurodyti, kurias pateikiamo darbo turinio dalis sugeneravo GDI, taip pat turi nurodyti (išskyrus atvejus, kai dalyko dėstytojas ar baigiamojo darbo vadovas, atsižvelgiant į dalyko specifiką ar baigiamojo darbo temą, šio reikalavimo netaiko), kokios konkrečiai užklauskos buvo pasitelktos (tai gali būti klausimas, tekstas ar pavyzdžių forma; angl. *prompt*, *keyword*). Minėta informacija turi būti pateikiama rašto ar baigiamajame darbe ir tinkamai cituojama (žr. 13 punktą).

10. Jei studentas naudojami GDI įrankiais ir jų sugeneruotą turinį pateikia kaip savo autorinį darbą, nenurodydamas, kokių tikslu, kokiais konkrečiai GDI įrankiais naudojosi, ir kuri konkrečiai darbo dalis yra taip parengta, tai gali būti laikoma akademinės etikos pažeidimu.

11. Dirbant su GDI įrankiais, studentams rekomenduojama išsaugoti tarpinius rašto ar baigiamojo darbo variantus (juodraščius) skirtinguose darbo rengimo etapuose. Tai leis studentams sukurti išsamią savo darbo rengimo chronologinę seką ir esant pagrįstiems įtarimams dėl akademinio nesąžiningumo padėti išsklaidyti abejones.

12. Naudodamasis GDI įrankiais studentas turi įvertinti, kad atsakomybė už šiais įrankiais gautą generuotą turinį tenka naudotojui, t. y. studentui. Studentas yra atsakingas už GDI įrankio pateikto teksto turinio patikrą ir turi gebėti paaiškinti kiekvieną GDI įrankio sukurtą turinio aspektą. Pažymėtina, kad GDI gali generuoti:

- a. neteisingą ir klaidinančią informaciją;
- b. autorių teises pažeidžiantį turinį;
- c. saugumą ir konfidencialumą pažeidžiantį turinį (netinkamai pateikus užklauskas, gali būti paviešinti konfidencialūs ar ypatingi duomenys);
- d. įžeidžiantį, paremtą stereotipais ir išankstinėmis nuostatomis turinį.

13. Rašto ar baigiamojo darbo tekste studentas turi pateikti savo užduotą klausimą (užklauską) GDI įrankiui ir patį GDI įrankio sugeneruotą atsakymą į užklauską:

a. Citavimo tekste pavyzdys:

i. Neperfrazuoto teksto citavimas: ChatGPT pateikus užklauską „Kiek metų Mykolo Romerio universitetui?“, ChatGPT sugeneravo atsakymą „Mykolo Romerio universitetas (MRU) buvo įkurtas 1990 metais. Tai reiškia, kad 2023 metais universitetui yra 33 metai.“ (OpenAI, 2023).

ii. Perfrazuoto teksto citavimas: ChatGPT pateikus užklauską „Kiek metų Mykolo Romerio universitetui?“, ChatGPT sugeneravo atsakymą, kad Mykolo Romerio universitetui yra 33 metai (OpenAI, 2023, žr. 1 priedą). Cituojant perfrazuotą tekstą, privaloma įdėti visą GDI įrankio pateikto atsakymo tekstą į darbo priedą, kad būtų prieiga prie konkretaus sugeneruoto teksto. Ypač svarbu fiksuoti tikslų GDI įrankio sugeneruotą tekstą, nes ChatGPT sugeneruos unikalų atsakymą kiekvienoje pokalbio sesijoje, net jei bus pateikta ta pati užklausa.

1 priedas. ChatGPT sugeneruotas tekstas. Pateikus ChatGPT užklauską „Kiek metų Mykolo Romerio universitetui?“, ChatGPT sugeneruotas atsakymas: „Mykolo Romerio universitetas (MRU) buvo įkurtas 1990 metais. Tai reiškia, kad 2023 metais universitetui yra 33 metai.“

iii. Kai GDI įrankis su atsakymu į užklauską taip pat pateikia sugeneruoto atsakymo šaltinį, studentas kaip citatos šaltinį pirmiausia turi nurodyti GDI įrankį, o po to – GDI įrankio pateiktą šaltinį. Literatūros sąrašė nurodomas tik GDI įrankis.

b. Literatūros sąrašė:

i. OpenAI. (2023). ChatGPT (žiūrėta 2023 lapkričio mėn.) [Large language model]. <https://chat.openai.com/chat>

Gairės Universiteto akademiniam personalui

14. Dėstytojais turi informuoti studentus ar klausytojus, kada, kur ir pagal kokius kriterijus GDI įrankiai gali būti naudojami studijų dalyko užsiėmimų metu. Kai siekiama įvertinti studento žinias be dirbtinio intelekto įsikišimo, rekomenduojama dėstytojams kurti tokias atsiskaitymo užduotis,

kurios gali būti sunkiai atliekamos su dirbtinio intelekto pagalba. Dėstytojai, kurdami ir atnaujindami atsiskaitymų užduotis, turėtų atsižvelgti į dirbtinio intelekto atnaujinimus bei pokyčius (*Akademinis sąžiningumas ir dirbtinis intelektas: rekomendacijos*. Lietuvos studentų sąjunga, 2024).

15. Studentai, naudodami GDI įrankius užduočių turiniui kurti ir pateikdami jį kaip savo originalų darbą, taip pat kopijuodami ar perfrazuodami GDI įrankiais sukurtą turinį be tinkamo citavimo ar dėstytojo informavimo, pažeidžia akademinio sąžiningumo principą.

16. Galimi GDI panaudojimo požymiai gali būti šie:

- a. asmeninės nuomonės ar įžvalgų nebuvimas;
- b. bendra ir pasikartojanti kalba;
- c. studento nesugebėjimas, kai jo paprašoma, pateikti pirminius mokslinius šaltinius ar savarankiškai apibendrinti pagrindinius darbo aspektus;
- d. tiesioginių citatų tekste nebuvimas, nenuoseklių, neegzistuojančių (išgalvotų) nuorodų pateikimas;
- e. nurodyti literatūros šaltiniai nesuderinami su tekste esančiais šaltiniais;
- f. pateiktas literatūros sąrašas nesuderinamas su teksto turiniu;
- g. citavimo stilius tekste ir literatūros sąrašė nesuderinamas;
- h. aiškūs teksto dalių parengimo kokybės skirtumai;
- i. kritinio mąstymo stoka: pateikiama tik faktinė informacija be analizės ar interpretacijos;
- j. tekste aptinkami netikslumai, randami pasikartojimai, išgalvoti faktai, dėstytoji aiškiai keliantys abejones.

Taipogi galimi šie GDI panaudojimo požymiai, aktualūs lietuvių kalba rengtų rašto darbų tikrinimui:

- k. naudoti neįprasti sinonimai ir frazės, taip pat netipiškas lietuviškų terminų naudojimas, ypač jei jie skiriasi nuo įprastai lietuvių literatūroje ar kalboje vartojamų terminų ir atrodo kaip tiesioginiai vertimai iš anglų ar kitų kalbų;
- l. lietuvių kalbai nebūdinga teksto struktūra ir žodžių gramatinių formų naudojimas, galimai rodantis dirbtinio intelekto įrankių panaudojimą verčiant iš anglų ar kitų kalbų.

17. Pastebėjęs abejonių keliančius požymius studento darbe, dėstytojas, baigiamojo darbo vadovas, recenzentas ar kvalifikacijos komisijos narys turi imtis šių veiksmų:

- a. lyginti studento darbą su ankstesnėmis jo versijomis;
- b. reikalauti studento pateikti darbo tarpines versijas ar kitus įrodymus;
- c. pakviesti studentą ginti darbą žodžiu, užduoti klausimus apie darbo atlikimo procesą, šaltinių paiešką, naudotus citavimo įrankius ir atskleisti supratimą apie užduotį;
- d. suteikti studentui galimybę paaiškinti ar parodyti, kaip atliko užduotį.

18. Siekiant palengvinti sąlygas, iškilus poreikiui, šiuos veiksmus atlikti, dėstytojui ar baigiamojo darbo vadovui rekomenduojama fiksuoti (su galimybe panaudoti vėliau) bet kokias studento užduoties rengimo problemas, kuriomis remiantis galima įtarti akademinį nesąžiningumą (pvz., trūkstamas, netikslas ar fiktyvias nuorodas).

19. Tuo atveju, jei neišsklaidomos abejonės dėl neetiško GDI sugeneruoto turinio panaudojimo rašto darbuose, atliekamas papildomas darbo vertinimas. Papildomai, jei yra galimybė, naudojamosi akademinėje bendruomenėje pripažintais GDI aptikimo įrankiais (pvz., OXSICO, Turnitin, Compilatio ar kt.).

20. Jei, atlikęs aukščiau įvardytus veiksmus, dėstytojas, baigiamojo darbo vadovas, recenzentas ar kvalifikacijos komisijos narys įtaria, kad studento darbas buvo atliktas neteisėtai (pažeidžiant nustatytą tvarką) naudojant GDI priemones, jie turėtų elgtis taip kaip ir su bet kuriuo kitu įtarimu dėl nusižengimo akademiniam sąžiningumui – vadovaujantis MRU rektoriaus 2019 m. balandžio 17 d. įsakymu Nr. 11-90 patvirtinta MRU atliekamų Akademinės etikos pažeidimų, pareigų nevykdymo arba netinkamo vykdymo tyrimų tvarka, tarnybiniu raštu pranešti akademinio padalinio dekanui, nurodant (jeigu įmanoma) galimai GDI sugeneruotas darbo dalis.

21. Per baigiamojo darbo tarpinį ar viešąjį gynimą, kvalifikacinė komisija turėtų užduoti studentui klausimus apie nurodytas galimai GDI sukurtas darbo dalis. Kvalifikacinė komisija taip pat gali paprašyti baigiamojo darbo vadovo nuomonės apie studento darbo eigą ir atsižvelgti į visas aplinkybes vertinant baigiamąjį darbą.
